

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 135

На 27 септември 2022 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Стоил Цицелков – председател на Обществения съвет, Европейска асоциация за защита на човешките права – България;

Надежда Гологанова – заместник-председател на Обществения съвет, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация.

Тодор Гунчев – Федерация на независимите студентски дружества;

Цветелина Пенева – Сдружение „Демокрация и законност“

Заседанието бе открито в 18 часа и 15 минути и председателствано от господин Стоил Цицелков – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Уважаеми колеги, откривам заседанието.

Дневен ред:

Приемане на проект за дневен ред.

1. Дискусия относно общи действия в деня на изборите на организациите – членове на Обществения съвет.

2. Насоки за наблюдение, които ще помогнат за изготвяне на общ анализ.

3. Разни.

Изпратил съм дневния ред.

По точка трета Ива Лазарова е взела отношение по имейл. Едни много интересни изследвания публикуваха днес от Института.

Ако няма коментар по дневния ред, предлагам да го приемем.

Против? Няма. Въздържали се? Няма.

Приема се.

Преминаваме към **точка втора** – Дискусия относно общи действия в деня на изборите на организациите – членове на Обществения съвет.

Давам думата на Дончо Пачиков. В краткото време, което остава, аз не знам дали ще мога да включа нашите наблюдатели. Ако има някаква идея за някакви общи действия, да ги споделим.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Единственото, което мога да допълня е, че трябва да издира, ако ми гласувате доверие в това направление, телефоните за сигнализиране в Министерството на вътрешните работи. Не говоря за МВР-тата в градовете и РПУ-тата в София. Трябва да има телефон в самото министерство и в Районна прокуратура – София, също трябва да има такъв телефон. Винаги е имало, но друг е въпросът, че няма как тези телефони да бъдат раздадени на всички наблюдатели. Ако един обикновен наблюдател звънне в Министерството на вътрешните работи в зависимост от протокола, може да му обърнат внимание, а може и да не му обърнат внимание.

Има специализирана система за доставка на информация, която е перфектна. Ако решаваме, ако не може да го оставим за следващите избори през март месец. Темата е актуална.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз нямам нищо

против, стига технически да е възможно. Аз имам само едно обучение с нашите наблюдатели и то е утре. Ако имаме координирано наблюдение, чисто технически как да го направим. Ние работим с вайбър група, където добавяме всички желаещи. Направили сме го и с вас. Когато имаше частични избори, всички бяхме в една група. Това е нашата практика, за да може по-лесно да си обменяме информация и да не си звъним, защото не се знае кой кога е свободен. А така, всеки като погледне, може да помогне на колегата с практическа или специфична информация. Ако имате някакво предложение и възможност за някаква по-сериозна платформа, на която може да поканим и други организации, за мен би било много добре.

Идеята е да включим големите организации, които имат много наблюдатели и не са част от нашето наблюдение. Много от тези неправителствени организации, не много популярни в обществото, регистрират огромни бройки наблюдатели. А те не представят никакъв резултат от работата си на обществото. Те са акредитирани точно както нашите наблюдатели, но те нямат отговорност пред обществото да представят неща. Да ги включим тези хора и да разберем какво те наблюдават, за мен е много полезно и го приветствам. Може ли в тези срокове да се справим и да имаме някаква обща платформа, на която може да поканим и други наблюдатели.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Отделна платформа може. Има много добри платформи. В дадения случай е най-добре да си останем на познатата вайбър. Повечето от хората, с които комуникирам, имат вайбър.

Във всички случаи в Централната изборителна комисия електронните адреси на партиите, които участват в изборите, винаги се публикуват и сигурно и сега ги има. Там бихме могли, ако решим да изпратим предложение до тези партии, да ни дадат контакт с организации, с които имат контакти, които са наблюдатели, за да може да влезем в пряк контакт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Има и по-лесен начин. Има регистър и всеки може да види кои организации са били акредитирани в ЦИК. Излиза в решенията постоянно. Публично е.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Трябва ли да се четат всички решения или са отделени в регистър.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ива Лазарова го е направила и може да я попитаме. Има я тази информация.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Дончо, мога да ти помогна. На страницата на ЦИК за изборите, които ще са сега на 2 октомври, има един раздел „Регистри“. Там има регистри на регистрирани наблюдатели, които са разделени по организации. И много лесно може да се види кои организации са регистрирали наблюдатели и кои са те, дори поименно, разбира се, като се спазват правилата за личните данни. Там може да прочетем, че са три международни организации, за които всички знаем. И днес си направих труда да погледна, някъде 14 или 15 организации са регистрирали в момента наблюдатели. Има още време и могат да се включат още.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Погледни какво има в раздел „Регистри“.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ще се опитам да споделя един екран, за да го покажа. В основната страница cik.bg вляво пише „Избори за Народно събрание 2 октомври 2022 г.“. Като се кликне на „Регистри“, излиза „Публичен електронен регистър на партиите и коалициите, регистрирани за участие в изборите на 2 октомври“ и второто е „Регистър на регистрирани наблюдатели“.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Сайтът на ЦИК може да бъде оптимизиран и това, което е там, може да бъде намерено.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: От години предлагаме ЦИК да си направи един Ай Ти отдел и да си правят сами страницата, за да могат да я контролират.

Велко Милоев на предишни избори правеше един чек лист за наблюдателите. Евентуално, за да възбудим интерес в тези организации, бихме могли да им изпратим това предложение за чек

лист, за да го използват и след това да може да използваме този ход на добра воля от наша страна и да ги поканим, след като са имали толкова наблюдатели, да станат членове на Обществения съвет. Въпросът е как да работим стратегически. Може би не веднага да отговаряме на този въпрос, а по принцип. Защото избори ще има и другата година.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Имам този вариант от Велко Милоев от преди една или две години. Но може да е малко късно да изпращаме чек лист, защото някои организации вече са си направили обученията и са си изпратили чек листовете на повечето от наблюдателите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: В този регистър ми се струва, че няма координати на съответните организации. Централната избирателна комисия са си публикували телефонните номера на всички членове. Това означава ли, че те си издават личните данни. Това е въпрос на комуникативност. Както ние се интересуваме на Българско сдружение за честни избори и граждански права – Пловдив, имената ги има, удостоверение и номер. Това е всичко, което има за тях. Това какво означава. Виждаш името на организацията и трябва да потърсиш в интернет по самото име и от там нататък от сайта, ако имат. Има сайтове в които няма никакви координати. Няма електронен адрес, няма телефон, няма нищо. Този регистър е много добър, но за мен е неудобен за използване за това, което говорихме, тъй като няма координати. Нали правим тренировка за следващите избори.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако говорим за някаква координация по отношение на подаването на сигнали, от опита, който имаме от миналата година, за мен най-важно е да имаме срочна координация с Централната избирателна комисия. Защото, когато видим някой сигнал, който наистина е фрапиращ, трябва много бързо да се реагира и да се дадат инструкции през РИК и Централната избирателна комисия и да се отстрани нарушението, което може да опорочи изборния процес в съответната секция. И от

тази гледна точка, ако ние правим такъв координационен център и вайбър група, много е важно човекът, който от нас ще отдели време да поема сигнали или евентуално някакви опции за нередности, които да предава на ЦИК, това за мен е номер едно. Защото по места нещата се случват. Лично аз съм била наблюдател в цяла България и пред всяка една секция задължително по закон стоят телефоните на прокуратурата и на МВР и съответно по места и от там хората реагират. Когато се обадиш на тези телефони, изпращат екип, който поема и обработва сигнала. Но най-важно за мен, ако искаме да правим такъв координационен център, да имаме някаква по-топла връзка с Централната изборителна комисия, защото ако искаме да бъдем оперативни и наистина нарушенията да се отстраняват тогава, когато те са установени, Централната изборителна комисия е тази, която трябва да се намеси веднага.

Давам един много бърз пример. На последните парламентарни избори знаете, че е разрешено да има видеозаснемане на броенето. Имахме наблюдател, който влиза в една секция в Нови Искър да направи видеозаснемане на контролните разписки. И те го изгониха от стаята, извикаха полиция и го изхвърлиха с полиция, защото няма право да присъства на броенето на контролните разписки. По последните промени в Изборния кодекс имаме такова право. Докато ние подадем сигнал през РИК до Централната изборителна комисия, вече след един час му казаха да заповяда, но нямаше какво да заснема и да излъчва. Тази оперативност в изборния ден е важна лично за мен, защото може да се напишат сигнали. Има и свидетели. Може да се подават сигнали, след това подлежат на обжалване и т.н. Оперативно да се взема отношение към такива драстични нарушения. Това нещо за мен е важно, да гарантираме честността и прозрачността на изборния процес, това за което ние сме там.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ако решиш, да добавя към твоето изказване нещо. По наше виждане всеки един наблюдател трябва да има в джоба си освен удостоверението от Централната изборителна

комисия, от неговата си организация трябва да има една малка разпечатка на част от Изборния кодекс, където са описани правата на наблюдателите.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ние така сме направили в нашата организация.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Много е добре да се подават сигнали. По Изборния кодекс времето за реакция на Централната изборителна комисия е един час, което никога не е спазено, може някъде да е спазено.

Третият момент според мен е добре да се подаде сигнал, но след това, този който отделя време за това, да проследи. Примерно десет сигнала са му дали. Подал ги е в Централната изборителна комисия в еди-колко си часа. Има ли отговор в еди-колко си часа, който трябва да се върне към него от Централната изборителна комисия на организацията ли, на наблюдателя ли, за който се разберем. Имаше един регистър на сигналите.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Регистър на сигналите в изборния ден.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Там малко неща се вписват.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Има всичко, което е подадено обикновено писмено. Устни сигнали по-трудно се вписват. Но ако има имейл, след това се намира в регистъра на сигналите в изборния ден. Аз направих такава статистика. Говоря за Централната изборителна комисия конкретно. В РИК нещата са малко по-трудни, но според мен, и там се случват. Въпросът е какво става, след като се подадат тези сигнали.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз мисля, че проследих мисълта и за мен най-доброто решение би било, ако Общественият съвет излъчи един човек, който да бъде на място в Централната изборителна комисия. За съжаление нашата организация не може да предложи такъв.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Румяна Дечева ходеше там.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: И аз съм бил. И двама

дори сме били в Централната избирателна комисия, бяхме в предишно ръководство. В момента, чисто като ресурс, аз нямам хора в София. Всичките ми наблюдатели са в провинцията и в чужбина. В София имам двама души и нито един не мога да оставя цял ден там, нито аз мога да бъда там. Помислете го това. Това би било много ефективно, ако човек наистина е там на място, той може да ги внася сигналите в реално време. Много интересно е самото наблюдение. Който е бил там, знае, полезно е да бъдеш там, защото много от нещата остават казани извън залата, тъй като се изключва микрофонът. За цялостно разбиране на процеса, основно за откриването и за закриването на изборния ден, едно такова наблюдение наистина добавя много информация и широк поглед.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Една от промените в Изборния кодекс трябва да бъде, че се забранява изключването на микрофона по време на заседание и спирането на излъчване по време на заседание. Ако има технически причини за едното и за другото, това означава, че събранието трябва да бъде прекратено до отстраняване на проблема.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Такова предложение нашата организация е написала и внесла от наше име. Изпратили сме го до партиите. Мисията за наблюдение на изборите на Организацията за сътрудничество и сигурност в Европа, винаги го пише и сега дори в междинния доклад. Не се изморяват да го казват.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: И резултатът е нулев.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Абсолютно нулев. Това е нагло погазване на принципите на прозрачност. Това не е добра практика.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Това е нарушение на Изборния закон, защото там се казва, че заседанията на Комисията са публични и трябва да се осигури излъчване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Те са в контролирана среда, в сграда с контролиран достъп и единственият начин за публичност е това излъчване.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз имам едно предложение за решение на този въпрос. След като те не искат, не е ли редно да предложи Общественият съвет като блюстител на поднасяне на информацията на обществеността да организира и осигури онлайн стрийминг паралелно излъчване на заседанието.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ние това го предлагаме.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние предлагаме да го осигурим за наша среща. А сега в изпълнение на Изборния кодекс да го осигурим това нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ако имаме хора, в РИК също бихме могли.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние това може да го осигурим като форма на изпълнение на препоръките на еди-кой си и на изискванията на Изборния кодекс. Това реално не може да се откаже. На какво основание ще се откаже. А искам да видя, който го откаже, как ще го обясни пред медиите защо се отказва.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Според мен трябва да го направим обществено достойние, че го предлагаме през медиите.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние ще го предложим, за да видим какво ще отговорят и след това ще говорим с медиите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ти си прав, от една страна. Моята идея беше примерно да им окажем предварителен натиск през медиите, за да стане по-малка вероятността да откажат, като се мотивираме, че работим за откритост. Защо да не го кажем пред медиите. Ние не се крием. Имаме право да кажем на медиите каквото си искаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Трябва да сме сигурни, че е полезно и работи в наша полза. Ние сме Обществен съвет. Нашата работа е съвсем открита. На мен много ми харесва идеята, но аз не мога да го осигуря това нещо.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние трябва да го осигурим, защото те, ако кажат, че може, трябва да знаем какво правим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Имаме ли човек с камера и телефон. Аз съм сигурен, че ще има ентузиаста, които биха

се съгласили. Ако беше преди две седмици, щях да намеря такъв човек.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За да го намериш, трябва да го направиш и наблюдател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Точно така.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: В интерес на истината, в нашата организация има един наблюдател блогър, който излъчва. Прави такива стриймове. Ние го бяхме предвидили да ходи в доста отдалечени райони. Ако решим да направи това нещо, трябва да го изпратим на друго място.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ще пуснем искането веднага, щом имаме възможност да го направим чисто теоретично.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз ще разговарям с него. Фактически ние ще го ангажираме за целия изборен ден.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: На миналите два избора ги следих онлайн. Имах възможност да отида на живо, но понеже работех за мисията за наблюдение на изборите, щях да съм в конфликт на интереси. Нямаше да е ясно кого точно представлявам там. Така че ги следих онлайн и не е чак толкова голяма ангажираността на наблюдателите. ЦИК сутринта работеха до откриването по-интензивно до около обяд. Върнаха се на камера в 14.00 часа, например. Мисля, че към 21.00 часа, малко след края на изборите, се разпуснаха за деня. Така че за целия ден е. Заседания има постоянно, но си вземат доста добри почивки по няколко часа.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз ще говоря с него и се ангажирам още утре да напиша, дали ще сменим програмата на колегата. Той има регистрация за наблюдател. Няма никакви проблеми. Не е необходимо да го политизираме и да регистрираме някой друг, ако изявите желание и има други кандидатури. Утре ще напиша на всички, дали колегата се съгласява да остане там. И трябва да видим как ще се координираме с Централната избирателна комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ние, всички активни организации сме тук. Мисля, че това е много добро предложение.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да видим на кой канал ще излъчва и как ще излъчва, за да може да е достъпен. Ю туб е малко по-трудно излъчването. Да видим къде ще го ситуираме това излъчване, за да бъде достъпна до всички и тази платформа да е лесна за наблюдение и да имат визуален достъп какво става.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: На мен много ми хареса като каза, че е блогър, именно заради тази част, защото тези технически аспекти не са ми ясни. Знам, че всяка платформа, като фейсбук и Тик Ток имат собствени ограничения. Не е хубаво да се учим в движение.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Утре ще напиша, за да знаете има ли такава опция в нашата организация.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Само една добавка да кажа. Ако излъчва пряко във фейсбук, всяка една публикация отива все по-назад и по-назад и много трудно може да бъде намерена. В Ю туб е малко по-добре и може да го направи. Там хубавото е, че това, което излъчва, веднага остава запис в Ю туб, което може да бъде намирано по ключови думи. Ако го питаш дали би бил съгласен да е през Ю туб, би било по-добре. Тук сме правили на местно ниво с двама човека, като единият излъчва във фейсбук, другият излъчва в ю туб. На кой където му е удобно, там да гледа.

Третият момент, по който искам да ви предложа да помислите, за един човек за цял ден ми се струва, че е малко трудно. След завършване на изборния ден Централната избирателна комисия продължава да работи. Като наблюдател може да наблюдава по Изборния кодекс всички елементи от изборния процес, включително работата на Централната избирателна комисия след завършване. Там стават още по-интересни неща. Такава идея аз отдавна имам, но ми е трудно да я осъществя. Да изпратим един наблюдател в „Информационно обслужване“ АД, примерно. Там е част от изборния процес.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз не знам „Информационно обслужване“ АД къде точно ги обработват документите, говоря за

протоколите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Никой не знае.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Това, което ние виждаме, виждаме в РИК как работят „Информационно обслужване“ АД на компютрите, които са една първа стъпка, преди да си анотират съответните членове, да проверят протоколите, там където се вкарват данните от флашките, това виждаме. Така „Информационно обслужване“ АД стои в РИК-овете до членовете на районните изборителни комисии. Там са компютрите на „Информационно обслужване“ АД. От там районните изборителни комисии, когато генерират протоколи, ние сме присъствали на такива наблюдения, ги носят в Централната изборителна комисия по начина, по който секционните комисии също си носят своите протоколи в РИК-овете. Централната изборителна комисия също приема протоколите от РИК и данните отново се вкарват на компютър на „Информационно обслужване“, които са ситуирани в самата Централната изборителна комисия.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Централната изборителна комисия няма такива компютри, за каквито говориш.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Компютрите са на „Информационно обслужване“ АД. Те стоят в сградата на Централната изборителна комисия.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: В сградата на Централната изборителна комисия има много неща, които стоят. Само да добавя. Това, което се набира електронно в информационните пулове на РИК, заминава директно в „Информационно обслужване“ АД. Кой носи протоколите. Те влизат в едни чували.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Никой не откарва чували. Това е ясно. Пренасят се флашки.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: И флашките никой няма да ти даде да ги погледнеш. Те са също като чувала. Няма разлика, но е на електронен носител.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това, което Общественият съвет направи към Централната изборителна

комисия, не съм проследил и не съм говорил с контакта си в Министерството на електронното управление, но ние вече направихме предложение да има наблюдение на контролираната среда на терминал, на който се добавят електронно четими данни. Когато в РИК-овете пристигнат флашките от СИК-овете и те твърдят, че ги изпращат в Централната изборителна комисия, а ние имаме съмнение, че отиват директно в „Информационно обслужване“ АД, не е толкова важно, но в случая можем да го проследим. Ние искаме този терминал да може да бъде наблюдаван от наблюдателите. Направили сме това искане. Имахме уверение от Министерството на електронното управление, че това е напълно възможно. Доколкото разбрах, и Централната изборителна комисия са били информирани, но не знам какво е развитието.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: В тази връзка искам да помоля, когато говорите с Централната изборителна комисия, да обърнете внимание и за допускането на наблюдатели до събирането на информацията в районните изборителни комисии. Много негативно според нас е отношението на РИК-овете към наблюдателите, конкретно говоря за Арена „Армеец“, на които на изборите през юли и ноември миналата година, наблюдателите бяха изхвърлени да стоят, където стоят журналистите и телевизионните камери. Това е разстояние не по-малко от 5 – 6 метра от работата на членовете на РИК. Ние не виждаме какво гледат в тези протоколи. Имахме пряк достъп само на изборите през м. април и след това ни вкараха в кошарата на медиите. Според нас, като наблюдатели, мястото ни е до масите. Ние нямаме право да се намесваме, но трябва да виждаме какво правят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ако искате да формулираме една препоръка, която ние като Обществен съвет може да я изпратим до РИК-овете.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нашата организация, включително и юли месец миналата година, се обажда до Централната изборителна комисия, за да бъде допусната до масите на РИК-овете, за да видим

какво става там, как се приемат протоколите на СИК и флашките, как се обработват, дали има грешки. Защото знаете всички, че не навсякъде има машини. Има секции с хартиени бюлетини, когато избирателите са под 300. Така че ние също имаме интерес да видим как са попълнени протоколите на СИК-овете и дали има грешки и някакви недостатъци при тяхната обработка. Няма как да го види това един наблюдател, след като стои пред едни пластмасови екрани на не по-малко от 6 – 7 метра от масите, където работят членовете на СИК-овете и членовете на РИК-овете.

И въпреки че писахме до Централната избирателна комисия официално жалби и сигнали, никой не ни допусна по масите. Никой не ни обърна внимание от Централната избирателна комисия, никой не ни вдигаше телефона след 23.30 часа в изборния ден.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз в тази връзка казвам, че трябва да използваме и предварителния натиск от страна на пресата, като казваме така: Ние знаем еди-какво си, което съгласно Изборния кодекс е правилно и т.н. Подготвили сме и сме изпратили съответния документ към Централната избирателна комисия за съгласуване и сега очакваме отговора. Втори ден очакваме отговора, трети ден очакваме отговора, четвърти ден очакваме отговора. Те ще отговорят само и само да се отърват.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Молбата ми е, ако още пишем с искане да бъде допуснат наблюдател, който да направи стрийминг на заседанията на Централната избирателна комисия в изборния ден, със същото искане да бъде напомнено на Централната избирателна комисия, че трябва да осигурят достъп на наблюдатели и в контролираната зона на приемане на протоколите от секционните комисии и РИК-овете.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Моето предложение, ако искате да го формулираме, понеже това са изисквания. В добрите практики пише от адекватна дистанция която позволява прякото наблюдение. Това са добрите практики. То е много лесно за обясняване. Дистанцията да е адекватна. Ние не виждаме в тъмното

на 30 метра. Ако искате да го формулираме, може да го изпратим до Централната изборителна комисия като напомняне. Но ние можем директно да го изпратим и като напомняне до всичките РИК-ове в качеството на Обществен съвет и да им напомним какво е изискването и точката на закона, за да избегнем ситуации, които са се случвали в миналото. То е различно. Може да го разделим от другото и да им напомним, че наблюдателите имат достъп, което ще улесни както нашите, така и всички наблюдатели в процеса. Много ми харесва идеята. Ако някой може да ми помогне да го формулираме и имаме съгласие, веднага може да го изпратим.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Моята практика показва следното нещо. Би било добре според мен и продуктивно да направим така. Адресираме го до Централната изборителна комисия и копие до едикой си. Да е ясно на РИК-овете, че това е изпратено до Централната изборителна комисия. Защото, ако ги разделим, РИК ще смята, че някой пише нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: С копие ще го изпратим до всички заинтересувани, а може и до организациите, за да им напомним, че сме се погрижили за тях, мислим за наблюдението им. Защото наблюдението в РИК-овете е ключово. Всеки знае, че тези процеси на табулация, на прехвърляне, наистина са най-чувствителни. Много по-малко може да се види в една зала, където още общо взето хората са организирани в стаите за гласуване. Там не е чак толкова интересно и за наблюдателите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ако правим такова писмо, аз дали мога да се опитам да включа още една точка, която е моя идея. Аз съм ви я казвал няколко пъти. Какво пречи Общественият съвет или организацията на Цицелков, няма значение, организация, която реши да каже така, това което от информационните пулове на РИК-овете заминава в „Информационно обслужване“ АД, не се заблуждавайте, че минава през РИК. Няма такова нещо. Аз съм следил този процес. Да кажем така: Едикой си организация заявява всичко, което от РИК-овете заминава в „Информационно

обслужване“ АД, да бъде дублирано и при нея.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Не мисля, че имаме възможност за това по закон. Може да наблюдаваме в реално време.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Едно наблюдение нищо не дава. Ние не знаем какво влиза в „Информационно обслужване“ АД. Не знаем „Информационно обслужване“ АД после какво прави.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ние искаме наблюдение именно на това. Това са първичните данни, които се намират в общата сума, в общия терминал. Разговаряли сме за това, за което има правна, техническа възможност, да се осигури. Не съм чул никъде, някъде някой да получава копие от оригинални документи.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Много пъти съм казвал, защо трябва във всеки един момент да казваме, това го няма по света, в Европа не правят така. Всеки си прави каквото сметне за правилно и за добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ние искаме добрите практики. Аз нямам нищо против. Трябва ясно да го обосновем като добра практика.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Има Закон за достъп до обществена информация. Надя Гологанова може да е най-полезна във формулировката, заедно с Цветелина Пенева, за самото писмо в първите две части, за които говорихме. И аз бих направил третата част. Това към Стоил Цицелков и към всички, които казват добра практика, и другите страни, които не го правят. Вие представяте ли си какво щеше да се случи с братята славяни, включително и българите, ако бяхме чакали разрешение примерно от Европейския съюз Кирил и Методий да създадат българската азбука. Те от кого са видели, от кого са чакали разрешение. При нас трябва да има уникални неща. Това са уникални решения.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Нямам нищо против. Аз ти дадох насоки да мислиш, какви биха били аргументите за несъгласие с едно такова решение. Ако го формулираш, аз лично ще застана зад него. За мен дори би било любопитно дали и с какви

аргументи ще ни откажат.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Моето предложение организационно е примерно Цветелина да напише това, което каза като предложение. Надя и тя да напише, ако иска, и аз ще напиша, и ще ги дадем на Цицелков той да сглоби тези части. Дали няма да е полезно, когато Стоил Цицелков се подписва като председател, там да изброим след неговия подпис организациите, които са към Обществения съвет. По някакъв начин да кажем, че това не е само Общественият съвет, че някой е казал нещо, а да се получи като една определена солидарност.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Не мисля, че някой си въобразява нещо. Ние имаме нашите решения. Имаме нашите протоколи. Ние официално взимаме решенията. Не бих подписал с имената на всички организации, когато не всички са взели участие.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Прав си. Приемам го.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това е ценното на Обществения съвет, тези които са активни и участват в гласуването и в работата, имат право да го представят. Всеки, който има претенции, може да участва. Кой каквото предложение има, особено ако е кратко и ясно, нека да го подготви. Ако са тези неща, за които сега имаме принципно съгласие, пускаме ги от името на Обществения съвет, мисля че никой от участващите няма против. Това са неща, които са добри практики, водят до добра прозрачност. Отново напомням и окуражавам всяка организация и това е много добре за имиджа на организацията, да си изпраща своите сигнали. Ние сме автономни организации, акредитирани като наблюдатели за тези избори. Всяко нещо, което някой иска да бъде подкрепено от Обществения съвет, е добре дошло, особено неща, които са наши общи цели. Това не ни ограничава да участваме в процеса.

Преминаваме към **точка трета** от дневния ред.

Насоки за наблюдение, които ще помогнат за изготвяне на общ анализ.

Това исках само да го кажа, не е нещо задължително, нито е основно. Повечето от нас сме опитни организации. Тези, които са съгласни, мога да ви изпратя това, за което говорихме, да подготвим и за другите, някакви кратки насоки на неща, които ще наблюдаваме, за да ни улесни в събирането на информация като подсказки.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Напълно подкрепям. Мисля, че ще бъде удачно да имаме някаква обща систематизация, защото всяка от нашите организации, предполагам, че има такива насоки. Ако има нещо общо систематизирано, правила, подсказки, ще бъде добре. Аз съм за.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Моята идея е да са четири точки. Да не е нещо с много въпроси. Става дума за качествено наблюдение, не за количествено. Това ще бъде предложението, което аз ще изпратя. Приканвам и всички останали, които имат идеи, проблемни аспекти за важни неща, които смятат, че ще са полезни, може да ги сподели и да ги изпратим до всички.

Ако решим, а аз мисля, че имаме съгласие, може да извадим имената на тези организации, които не са част от Обществения съвет и имат своите наблюдатели, и може да им изпратим тези наши подсказки и, ако решат, да се включат в нашия анализ, да им бъдат като насоки, за да знаят какво правим ние като Обществен съвет. По този начин ще се заявим, че съществуваме пред тези организации и ни има и сме активни, и сме отворени към членове. На мен ми се струва като много добра идея, ако някой иска да се включи и да помогне, ще бъде добре. Аз ще предложа това, което току-що споменах.

Ако няма нещо по тази точка преминаваме към **точка разни**.

Говорих с пет, шест човека и се оказа, че на повечето не им е проблем да се срещаме от 17.00 часа, вместо от 18.00 часа. Така ще увеличим поне с двама души присъствието.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз съм за. Нямам нищо против. Те не са много чести.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Особено след изборите и факта, че са дистанционни, нямам нищо против. И ще го изпратя това за гласуване, но исках принципно да ви го кажа, за да не сме изненадани. Ако нямате нищо против, ще ви го предложа директно като решение да изместим часа от 17.00 часа. Ще го оставя една седмица да го има всеки на имейла, за да може да се вземе отношение. Тук сме пет организации. Трябва да уважаваме останалите две трети.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз обръщам внимание, че общо взето на всички в някакъв момент или едното, или другото им е неудобно. Предлагам независимо от решението, което вземем, наистина всеки път да го коментираме. В момента, в който се насрочи, ако някой има някаква предложение за часа, да го напише веднага, а не да се чака до последния момент.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Бихме могли да кажем, че принципно сме от 17.00 часа или от 18.00 часа и да го променяме. Идеята беше да не става объркване. Много лесно е технически в имейла, в който е насрочено заседание, всеки да кликва в колко часа му е удобно.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Според мен е много трудно осъществимо това, защото се насрочва заседанието 24 часа преди заседанието и ако започне гласуване за часа и хората до последно няма да знаят от колко часа е заседанието.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Не да се прави гласуване, но ако някой има някакво възражение за конкретния час, в който е насрочено, да го напише в момента. Да върне веднага отговор при насрочването.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Давам пример с една друга организация, с която работим в онлайн срещи. Тези срещи ги насрочват от 20.00 часа. Мисля, че тогава всички биха се освободили.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: На някои и 18.00 часа им е късно. Готов съм отново за дискусия. За съжаление последните пъти, когато инициирах такава, никой не взе отношение. Получих едно, две телефонни обаждания и сега консенсусът е за 17.00 часа.

Ще го пусна отново като проекторешение, за да може този час да го обсъдим дали е удачен. Това не означава, че някой не може да предложи друг час, ако друг час е удобен.

Имаме практика, имаме възможност да организираме извънредно заседание. Тези неща, които сега обсъдихме, ако някой смята, че за нещо трябва да се видим, този от нас, който има възможност, нека да се обади или да пише до всички. Може да свикаме отсега една работна среща, може да не е заседание. Няма нужда и да го протоколираме. Преди изборите възникват въпроси с наблюдателите и с координацията и организацията. Аз лично се наемам да селектирам такава среща и такава работна група. Само да напомня някой да помогне с тази вайбър група, която ще ни бъде обща платформа.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Вайбър група и в момента съществува. Обществен съвет на ЦИК се казва тази вайбър група. Има 12 участника в нея. Това е нашата група и аз предлагам да пишем там.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това е за между нас. Идеята беше за наблюдатели и особено такива, които не са членове на Обществения съвет, може да направим обща платформа във вайбър. Това което Дончо Пачиков предложи.

Благодаря много.

Закривам заседанието.

(Закрито в 19.15 часа)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Стоил Цицелков

Стенограф:

Силвия Михайлова